

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

พันจ่าตรีทศพร จาดฤทธิ

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจเกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.ดร.พัฒนา เกียรติวิริยะพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.เขาวเรศ เขาวนพูนผล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสันกำแพง จ.เชียงใหม่ โดยการเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนดและเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ตามกำหนด

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรกรลูกค้าเงินกู้ของ ธ.ก.ส. สาขาสันกำแพง ที่อยู่ใน ตำบล แซ่ซ้าง ตำบล ห้วยทราย ตำบล ดันเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีหนี้เงินกู้ระยะยาวเพื่อการลงทุนมีวัตถุประสงค์การกู้เพื่อเลี้ยง โคเนื้อ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย แยกเป็นเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดและเกษตรกรหนี้ค้างชำระที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำนวนกลุ่มละ 50 ราย ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆเป็นค่าสถิติไคสแควร์ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.1

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ทางด้านการเกษตร ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนภาระหนี้สินกับ ธ.ก.ส. จำนวนครั้งที่พนักงาน ธ.ก.ส. ตรวจเยี่ยมเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าเงินกู้ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถในการชำระ

หนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร การเลี้ยงโคเนื้อมากกว่า 10 ตัวขึ้นไป การใช้ที่ดินทำการเกษตรมากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป และการใช้เงินกู้อาศัยตามวัตถุประสงค์ ถ้าลูกค้ายมีปัจจัยดังกล่าวจำนวนมากขึ้นจะส่งผลให้โอกาสการชำระหนี้ได้สูงตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าลูกค้ายมีปัจจัยด้าน การกู้เงินจาก แหล่งเงินกู้อื่น มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งหมดต่อทรัพย์สินทั้งหมดมากกว่า 1 และมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินใน คราวเรือนมากขึ้นจะส่งผลให้โอกาสการชำระหนี้ได้ลดต่ำลง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ ที่ระดับ 0.1 ได้แก่ ความสอดคล้องในการกำหนดการชำระหนี้กับรายได้การเกษตรถ้ากำหนดได้ สอดคล้องและเหมาะสมจะทำให้โอกาสการชำระหนี้ได้สูงขึ้นตาม เพื่อให้ได้ปัจจัยที่มีผลต่อการ ชำระหนี้ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นจึงทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก จำนวน 20 ราย แยก เป็นเกษตรกรที่ชำระหนี้เงินกู้ไม่ได้ตามกำหนดและชำระหนี้ได้ตามกำหนดจำนวนกลุ่มละ 10 ราย ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดมาจาก การขายโคเนื้อได้ในราคาที่ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากต้องการเงินมาใช้จ่ายในครัวเรือนและวิตกว่าราคาจะตกต่ำลงกว่าเดิม รองลงมาเป็นการใช้ เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ มีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน และเกิดโรคระบาด ตามลำดับยังพบว่ากลุ่มที่ ชำระหนี้ได้จะแก้ปัญหาโดยการหารายได้เสริมจากรายได้นอกภาคการเกษตรของบุคคลในครัวเรือน และมีบุคคลในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นข้อแตกต่างในการบริหารจัดการแก้ไขหนี้ได้ดี และมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด

จากผลการศึกษาสามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ด้านเกษตรกรควรทำการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพอย่างจริงจังเพื่อเพิ่มรายได้กับครัวเรือน พร้อมทั้งทำการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณเงินทุนที่ขอกู้กับ ธ.ก.ส. เพื่อให้เกิดผลตอบแทน เหมาะสมกันต้นทุนเงินที่แท้จริงและควรมีการออมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเป็นการลดความ เสี่ยงจากการเกิดปัญหาด้านการเงินที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้า

ด้าน ธ.ก.ส. ควรเน้นการจ่ายสินเชื่อโดยมีการกำกับแนะนำให้มากขึ้นหากเกษตรกรนำเงินกู้ ไปใช้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์จะทำให้มีโอกาสนำเงินมาชำระคืนมีน้อย ธ.ก.ส. ควรสนับสนุน อาชีพเสริมนอกภาคการเกษตรเมื่อว่างจากฤดูกาลผลิตการเกษตรและให้สินเชื่อเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทำให้มีผลผลิตมากขึ้นและรายได้จะมากขึ้นทำให้มีโอกาสดำเนิน ชำระหนี้ได้มากขึ้น พนักงานพัฒนาธุรกิจควรมีการสอบสวนข้อมูลให้ชัดเจนในการผลิตการเกษตรว่ามี รายได้อยู่ช่วงใดแน่นอนเพื่อกำหนดการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่แท้จริงเพื่อเป็นการลด ความเสี่ยงที่เกษตรกรลูกค้ายชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดตามสัญญาเงินกู้

Independent Study Title Factors Affecting Loan Repayment of Farmer Client of Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives San Kamphaeng Branch, Chiang Mai Province

Author CPO 3 Tossaporn Jadrit

Degree Master of Science (Agribusiness)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Pattana Jierwiriapamt Advisor

Asst. Prof. Dr. Yaowarate Chaovanapoonphol Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this study were to analyze the factors affecting loan repayment of farmers, clients of Bank of Agriculture and Agricultural Co-operatives (BAAC), San Kamphaeng branch, Chiang Mai province. The study is also comparing the loan repayment capability as schedule between farmers who are able to pay and who are unable to pay.

The survey sample used in this study were farmers who is clients of BAAC, San Kamphaeng branch, Chiang Mai province, from three sub-districts of San Kamphaeng, including Chae Chang, Huai Sai and Ton Pao. These farmers have long term debt for raising of beef cattle. The total number of samples were 100, and was divided into two group (fifty each) based on their capability of repaying debt within specified schedule. Questionnaires were used as tools to collect data, while statistical analysis was performed based on several factors including percentage, means and standard deviation. Chi-square was used to evaluate the correlation among various variables at statistical significance of 0.05 and 0.1.

The result of this study revealed that several socio-economic factors including agricultural experience, educational background, marital status, number of household members, amount of debt with BACC and frequency of bank staff visiting clients shows no significant correlation with their ability to pay debt on time. Factors that are related to the ability of farmers to repay the loan

of customers, which were statistically significant at the 0.05 level are level of agricultural income, non-agriculture income, raising more than 10 beef cattle, hold more than 10 rais of agricultural land, use to the loan correctly as stated in borrowing statement. If customers have an increasing number of these factors it will result in a higher likelihood of repayment as well. On the other hand, if customers also borrow from other sources, the ratio of total debt to total assets is more than 1, and facing emergency expense in the household would result in a lower ability to pay. For statistical relationship factors include at significant level of 0.1 to determine that if the payment plan is consistent with income agriculture, the ability to pay will increase. Factors that affect the payment from conducting in depth interviews of additional 20 farmers, 10 are from farmers who are able to pay on time and another 10 who are unable to pay back the loan on time. The results revealed that the cause of most cases that were unable to pay are from selling beef cattle at a lower price than expected because of the urgent need of money to spent on household and concerns that prices will fall lower. The second factor is the misuse of loans, emergency household expenses, and disease outbreaks. Farmers who are able to pay back the loan also indicated that peer support and off farm income are factors that increase their ability to pay.

This study provides suggestions as follows.

In the aspect of farmer clients, they should increase their household incomes by improving the cultivation process for higher yield in order to meet the amount of loan they got from BAAC and the real cost they spent for agricultural investment. Moreover, saving money for emergency expense would reduce the risk of financial problem from unexpected expense.

For the BAAC aspect, more focused should be on the controllable and introductory-loan payment advice to farmers is recommended. If any farmers used the loan incorrectly in accordance with the bank's objectives, they will have less chance to pay it back. BAAC should support non-agricultural occupation during off season of agricultural production. Providing seasonal credit to improve agricultural production should increase productivity and income, therefore farmers are more likely to pay more. The business development staffs ought to investigate more clearly about information on the agricultural production within the range that income receive could meet the loan repayment, in order to reduce the risk of loan repayment of the farmer clients who are unable to repay the debt as specified schedule setting of loan contract.